

DOSSIER PENDENT DE CATALÀ 1r ESO

INSTRUCCIONS PER A REALITZAR EL DOSSIER DE RECUPERACIÓ

PRESENTACIÓ

- Fes els exercicis **AL TEU QUADERN** de manera clara i ordenada.
- Copia l'enunciat abans de respondre i escriu amb lletra llegible.
- Utilitza bolígraf negre per a les preguntes i blau per a les respostes (o al revés).
- Deixa espai entre respostes per facilitar la lectura.

ORTOGRAFIA

- Respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.
- Revisa l'accentuació i la puntuació.

COMPREENSIÓ LECTORA I EXPRESSIÓ ESCRITA

- Llegeix bé els textos abans de respondre.
- Escriu respostes completes i justificades quan calgui.
- En els exercicis d'opinió, argumenta les teves respostes.
- En els resums, sintetitza les idees principals sense copiar el text literalment.
- Expressa't amb coherència i cohesió.

REVISIÓ FINAL

- Abans d'entregar el dossier, assegura't que estigui complet.

ORTOGRAFIA I GRAMÀTICA

1. Cada sèrie de paraules en conté una que **NO** segueix l'ORDRE ALFABÈTIC, subratlla-la:

- accedir, accelerar, accent, accessible, accident, acceptar, accidental, acció
- màniga, maniobra, manllevar, manobre, mansió, manta, mantega, manresà
- viceversa, vici, víctima, victòria, vida, vídeo, vidre

2. Encercla els **DÍGRAFS** d'aquestes paraules i digues si se separen o no:

MADUIXOTS VELLA TONYINA ASCENSOR TIL·LA
BAIXAR CELLER FALGUERA AL·LÈRGIA

3. Encercla la **SÍL·LABA TÒNICA** de les paraules següents:

A-JU-DA-RAN TI-GRE AM-PO-LLA ES-CA-LA FOR-QUI-LLA CA-LE-FAC-TO
SI-TU-A-CI-ONS MA-JO-RI-A OP-TI-CA DIS-QUET FOR-MI-GA FUC-SI-A

4. Ordena les síl·labes d'aquestes paraules i obtindràs el nom de quatre problemes mediambientals. Escriu una oració amb cadascun (al quadern!!).

→ ta - con - ci - mi - ó - na
.....

→ ci - fo - ta - res - des - ó
.....

→ vi - can / tic - mà - cli
.....

→ na - d'hi - cle - ver / te - e - fec
.....

5. Posa les síl·labes de cada paraula en els requadres corresponents:

escletxa	ES	CLET	XA	
aranya				
corretja				
tranquil·litat				
merèixer				
metxa				

6. Classifica les paraules següents segons si SÓN AGUDES, PLANES O ESDRÚIXOLES, i accentua-les quan calgui. Recorda si l'accent és tancat o obert! (Recorda també fer-ho al quadern!!)

HISTORIA, ROSA, MEMORIA, CANÇO, ANGLES, CINTURO, FINESTRA,

ACROBATA, TOVALLO, ARBRE, DIFICIL, CIENCIA, FESTA

AGUDES	PLANES	ESDRUIXOLES

7. Completa el text amb VOCALS ACCENTUADES O SENSE ACCENTUAR segons calgui (fer al quadern).

Quan jugo a f_____tbol amb el meu equip, sento l'_____moció de la competici_____. Al camp, intento fer jugades increïbles, com si fossin de fantas____a. M'inspiro en els grans jugadors que veig cada dia. La passada prec____sa ajuda l'equip a fer una bona jugada i, gràcies a la seva velocit____t, pot superar la defensa. La seva import____nc____a es veu en el resultat del partit. Per aix____ jugo, perquè així sé que cada moment al camp ser_____ inoblidable.

8. S'han extret cinc PUNTS i sis COMES d'aquest text. Torna'ls a posar i escriu majúscules quan calguin. Aquest símbol (*) és una ajuda!

La travessa de Còrsega és el sender de gran recorregut GR-20 (*) que creua de nord-oest a sud-est l'illa francesa de Còrsega (*) és un duríssim recorregut de muntanya amb una longitud aproximada de 200 quilòmetres (*) uneix el poble de Colenzana (*) al nord (*) amb el poble de Conca (*) al sud (*) i transcorre quasi en la seva totalitat dins el Parc Natural Regional de Còrsega (*) per fer la ruta completa a un ritme normal (*) calen entre 12 i 15 dies (*) en els darrers anys s'ha convertit en un dels camins de llarg recorregut de més prestigi d'Europa.

9. Escriu els SIGNES DE PUNTUACIÓ que falten a les frases següents:

- Manel on vas ara
- Bé això era previsible
- Quant de temps
- Eh Joan no deus haver estat tu

10. PRESENT D'INDICATIU: Omple els buits amb la forma corresponent del PRESENT D'INDICATIU indicats entre parèntesis.

1. El peixater sempre es..... (discutir) amb els clients.
2. Jo sempre(llegir) novel·les d'aventures.
3. Si(viatjar) amb avió no podràs veure el paisatge.
4. Sobretot no ens (equivocar) de ruta, que ja fem tard!
5. Els meus pares m'.....(obligar) a portar pantalons curts tot l'any.
6. Jo no(córrer) tant com tu, però cada dia(pujar) els 30 graons de casa meva.
7. A què es (dedicar) ara els teus pares?
8. Els meus avis(fabricar) mobles d'oficina.
9. Nosaltres, a casa, no(apagar) els llums fins a les dotze.
10. Jo sempre (sucar) galetes amb la llet.
11. Si tu(tancar) els ulls, no veuràs res!
12. El moment més emocionant és quan en Roc (descobrir) que té un germà bessó.

11. CONTRAST PASSAT PERFET / PASSAT PERIFRÀSTIC

RECORDA:

Usem el **perfet** per explicar accions **passades** i la indicació de temps **no ha acabat**: *avui, aquesta setmana, fa cinc minuts...*

*Avui **ha fet** fred tot el dia.*

*Fa cinc minuts **he vist** la Maria.*

*Fa una estona **he pujat** al tren.*

*Fa un moment **ha sortit** el sol.*

En canvi, usem el **passat perifràstic** quan **ha acabat el període de temps** indicat: *ahir, fa cinc dies, fa deu anys, la setmana passada...*

*Ahir **va fer** calor tot el dia.*

*Fa cinc dies **vaig veure** la Maria.*

*Ahir al matí **vaig pujar** al tren.*

*La setmana passada **va fer** sol cada dia.*

Exercici A: Omplir oracions amb el passat perfet (Exemple de conjugació: **he cantat, has menjat, hem estudiat...**)

Omple els espais en blanc amb la forma adequada del passat perfet del verb indicat entre parèntesis:

1. Aquest matí jo _____ (escriure) un correu al professor.
 2. Ells ja _____ (veure) la pel·lícula que volíem veure junts.
 3. Nosaltres _____ (fer) els deures abans de sortir al parc.
 4. Tu _____ (esmorzar) abans d'anar a l'escola?
 5. La Laia i el Marc _____ (anar) a comprar fruita al mercat.
-

Exercici B: Omplir oracions amb el passat perifràstic (Exemple de conjugació: **vaig cantar, vas menjar, vam estudiar...**)

Omple els espais en blanc amb la forma adequada del passat perifràstic del verb indicat entre parèntesis:

1. Ahir a la tarda, nosaltres _____ (jugar) un partit de futbol.
 2. L'altre dia, tu _____ (veure) un gat negre al carrer?
 3. Els meus germans _____ (escriure) una carta al director de l'escola.
 4. Jo _____ (anar) a comprar pa just abans de sopar.
 5. Ell _____ (estudiar) per a l'examen tota la nit.
-

Exercici 3: Triar entre passat perfet i passat perifràstic. Omple els espais en blanc amb la forma adequada, triant entre el passat perfet i el passat perifràstic del verb indicat entre parèntesis:

1. Fa una estona, nosaltres _____ (parlar) amb la Maria.
2. Ahir, el meu pare _____ (comprar) un llibre molt interessant.
3. Aquesta setmana jo _____ (acabar) la feina més aviat del que esperava.
4. Dimarts passat, vosaltres _____ (anar) al teatre, oi?
5. Ells ja _____ (menjar) abans d'arribar al restaurant.

12. Observa l'exemple i separa les paraules en ARREL (LEXEMA) i MORFEMES :

FORNERA		
FORN	ER	A
Lexema o arrel	Morfema derivatiu	Morfema flexiu

LLIBRETERA		

CANTANTS		

COMPRENSIÓ LECTORA I EXPRESSIÓ ESCRITA

1. NARRACIÓ: Llegeix el text següent i respon a les preguntes:

«El sol i el núvol»

El sol viatjava pel cel, alegre i triomfant en el seu carro de foc, llançant els seus raigs **a tort i a dret**, cosa que provocava la indignació d'un núvol d'humor tempestuós, que remugava:

–Malgastador, mà foradada, llença, llença tots els teus raigs, ja ho veuràs, ja quants te'n quedaràs al capdavant!

A les vinyes, cada gotim de raïm que madurava als ceps robava un raig per minut, o fins i tot dos; i no hi havia ni un bri d'herba, ni una aranya, ni una flor, ni una gota d'aigua, que no fes el mateix.

–Vés fent, **deixa que tots te'n pispin**: ja veuràs com t'ho agrairan, quan ja no tindràs res més per deixar-te robar!

El sol continuava alegrement el seu viatge, regalant els seus raigs per milers, per milions, sense comptar-los tan sols. Només al capvespre va comptar els raigs que li quedaven: però fixa-t'hi, no li'n faltava ni un. El núvol, de la sorpresa, es va desfer en pedregada. I el sol es va capbussar alegrement al mar.

GIANNI RODARI, *Contes per telèfon*.

1.1. Subratlla l'expressió adequada.

- «*El sol i el núvol*» és un conte/ una novel·la/ una llegenda.
- La narració està escrita en vers / en prosa.
- El narrador és un dels personatges (narrador intern)/ una veu externa.
- L'autor combina la veu del narrador amb l'ús del diàleg dels personatges (estil directe)/ només dona veu al narrador (estil indirecte).
- La generositat envers l'egoisme és el tema principal de la narració/ l'argument de la narració.

1.2. Completa aquestes oracions amb les frases: PICAR FERRO FRED, PERDRE ELS ESTREPS.

- El núvol li deia al sol que no havia de compartir els seus raigs amb tanta generositat, però era com (el sol no li feia cas),
- Quan el núvol va veure que el sol no havia perdut cap raig a pesar de regalar-ne tants, va i es va desfer en pedregada.

1.3. Explica o digues un sinònim de les expressions que al text estan en negreta:

- A TORT I A DRET:
-
- PISPAR ALGUNA COSA A ALGÚ (“deixa que tots te’n pispin”)
-

1.4. GRAMÀTICA: Relaciona cada paraula de la columna de l’esquerra amb la categoria gramatical a la que pertany –columna de la dreta-.

a) viatjava	1. NOM
b) cel	2. DETERMINANT
c) malgastador	3. PRONOM
d) un	4. ADJECTIU
e) de	5. VERB
f) i	6. ADVERBI
g) ho	7. CONJUNCIÓ
h) alegrement	8. PREPOSICIÓ

2. NARRACIÓ: Llegeix el text següent i respon a les preguntes:

El ratolí de camp i el de ciutat

Un ratolí que vivia al camp va convidar a sopar el seu cosí, que vivia a ciutat. El ratolí de camp es va passar tot el dia preparant el sopar: va arreplegar uns quants pèsols, una tija d’ordi i un crostó de pa, i va omplir una fulla verda d’aigua fresca. Quan va arribar el ratolí de ciutat, l’humil ratolí de camp va oferir el millor menjar que tenia al seu convidat. El ratolí de ciutat, que era molt ben educat, va menjar uns quants pèsols i va fer una mossegada al pa; però, en acabat, es va tombar cap al seu cosí i li va dir:

-Com pots viure d'aquesta manera? Les formigues i els cucs mengen millor que tu! Vine a ciutat i t'ensenyaré com ha de viure un ratolí.

L'endemà, el ratolí de camp va acompanyar el seu cosí a la gran mansió del cor de la ciutat en què vivia. Els dos ratolins van entrar amb molta cautela al menjador i s'adonaren que, a la taula, encara hi havia escampades les sobralles d'un banquet.

-Mira quines delícies tenim, aquí!-va dir el ratolí de ciutat amb orgull- Unta't el pa amb una mica de mel!! Menja una mica d'aquest formatge, és boníssim!!.

El ratolí de camp mirava al seu voltant meravellat. Però, quan encara no havia tingut temps de clavar la primera queixalada al menjar, es va sentir un esbufec i un miol, i tot seguit un gat va saltar damunt la taula. Els dos ratolins van fugir comes ajudeu-me i van tenir el temps just de refugiar-se en un forat de la paret.

-No pateixis- va dir el cosí que vivia a la ciutat-. El gat no s'hi està gaire estona. De seguida ens acabarem el sopar sense córrer cap mena de perill. Sempre que no vingui el gos, és clar.

-Un gat i un gos !!!- va exclamar el ratolí de camp, atònit- Saps que et dic, cosinet? Ja te'l pots acabar tu, el tiberi. Jo me'n torno a casa a menjar tranquil·lament el meu crostó de pa.

MÉS VAL MENJAR POC I PAIR BÉ

2.1. Subratlla l'expressió adequada.

- «*El ratolí de camp i el de ciutat*» és **una rondalla/ una faula/ una llegenda**.
- La narració està escrita **en vers / en prosa**.
- El narrador és **un dels personatges (narrador intern)/ una veu externa**.
- L'autor **combina la veu del narrador amb l'ús del diàleg dels personatges (estil directe)/ només dona veu al narrador (estil indirecte)**.
- El desenllaç d'aquesta narració és **més aviat obert/ més aviat tancat**.
- Els fets d'aquesta història segueixen un ordre **lineal /no lineal**.
- Els personatges d'aquesta història són **plans/ rodons**.
- Que la tranquil·litat és més important que la riquesa és **el tema principal de la narració/ l'argument de la narració**.

2.2. Substitueix les expressions subratllades per d'altres que vulguin dir el mateix :

Els dos ratolins van fugir comes ajudeu-me

.....

No havia tingut temps de clavar la primera queixalada al menjar

.....

No pateixis- va dir el cosí que vivia a la

ciutat-.....

2.3. Fixa't en la moralitat d'aquesta narració: "més val menjar poc i pair bé". Explica-la amb les teves pròpies paraules. Hi estàs d'acord? Cita qualche exemple de persones que actuïn d'una manera igual o contraria a aquesta dita. Com valoren la seva actitud?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4. GRAMÀTICA: Relaciona cada paraula de la columna de l'esquerra amb la categoria gramatical a la que pertany –columna de la dreta-.

a) un	1. NOM
b) humil	2. DETERMINANT
c) ratolí	3. PRONOM
d) vivia	4. ADJECTIU
e) tranquil·lament	5. VERB
f) a	6. ADVERBI
g) i	7. CONJUNCIÓ
h) li	8. PREPOSICIÓ

EXPOSICIÓ: Llegeix aquest text amb atenció per poder fer-ne després un mapa de conceptes:

Els animals de bassa

A la bassa hi ha animals que hi viuen tota la vida; d'altres, només durant una etapa, i uns altres el freqüenten, però no hi viuen.

Els principals animals invertebrats de la bassa són:

- Els insectes, com els escarabats aquàtics, que s'alimenten de peixets i capgrossos.
- Els mol·luscos, com els caragols d'aigua, que s'alimenten de les fulles de les plantes aquàtiques.
- Els cucs, com la sangonera, proveïda d'una ventosa amb la qual s'aferren al cos d'altres animals per xuclar-los la sang.
- Les aranyes, com l'aranya d'aigua, que teixeix una teranyina que li serveix per caçar, protegir-se i pondre-hi ous.

Els principals animals vertebrats de l'embassament són:

- Els amfibis, com les granotes i els gripaus, que passen bona part de la seva vida dins el gorg.
- Els peixos, com les carpes o els fartets. Algunes espècies hi han estat introduïdes per les persones.
- Els rèptils, com les serps d'aigua, que s'alimenten de peixos i amfibis.
- Els ocells, com la polla d'aigua o la fotja, que niuen a prop de la bassa. També el freqüenten ocells migratoris, com l'oriol.
- Els mamífers, com les rates d'aigua, que viuen a la vora de l'aigua, o com les mosteles, que s'hi acosten per beure o caçar.

2. Fes el mapa conceptual del text:

ELS ANIMALS DE LA BASSA

4. POESIA: Llegeix atentament el següent poema de na Joana Raspall, analitza la mètrica i la rima i després contesta les preguntes.

EN MIQUELET

En Miquelet no estudia;
els llibres li agraden poc;
tot el dia es passaria
engandulit amb el joc.

La història li fa migranya
i les mates mal de cap.
Pobre d'ell , si no s'afanya
per aprendre el que no sap!

Amb el martell o la ploma,
l'ordinador o el volant,
la vida no va de broma:
qui sap més, passa endavant.

El món dóna moltes voltes,
i s'ha de ser espavilat.
Qui segueixi els poca-soltes
es quedarà arraconat.

- a) **Quants versos té el poema?**
- b) **Quantes estrofes té el poema?**
- c) **Quantes síl·labes té cada vers?**

Els versos senars tenen síl·labes

i els versos parells tenen síl·labes

- d) **La rima és (consonant o assonant)**
- e) **Explica amb les teves pròpies paraules cóm és en Miquelet del poema i quins consells li donen.**